

Brüssel, 7.12.2018
COM(2018) 811 final

**KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

ELi metsastrateegia rakendamisel tehtud edusammud

„Uus ELi metsastrateegia metsade ja metsandussektori jaoks“

Sissejuhatus: ELi metsastrateegia

2013. aastal kehtestati teatisega „Uus ELi metsastrateegia metsade ja metsandussektori jaoks“¹ (edaspidi „strateegia“) uus ELi raamistik, et kooskõlastada metsaga seotud poliitikameetmeid ja tagada nende sidusus ning suurendada metsade ja metsandussektori panust ELi eesmärkide saavutamisse. Strateegia juhtpõhimõtted on metsa säästev majandamine, metsade mitmeotstarbeline roll, ressursitõhusus ja ülemaailmne vastutus metsade eest.

Strateegia hõlmab komisjoni, liikmesriikide ja asjaomaste sidusrühmade koostööd liikumisel ühise visiooni poole ning metsaga seotud poliitikameetmete sidusat kavandamist ja rakendamist. Strateegias seatakse 2020. aastaks kaks põhieesmärki: i) tagada, et kõiki ELi metsi majandatakse vastavalt metsa säästva majandamise põhimõtetele, ning ii) suurendada ELi panust metsa säästva majandamise edendamisse ja raadamise vähendamisse üleilmsel tasandil. Mõlema eesmärgiga on hõlmatud säästva arengu kolm mõõdet ning lähenetakse metsa majandamisele ja -poliitikale terviklikult.

Strateegias käsitletakse kaheksat omavahel seotud olulist valdkonda, mis hõlmavad metsa majandamise, metsandussektori ja majanduse seisukohast olulisi poliitikameetmeid ja aspekte. Iga olulise valdkonna all loetletud strateegilised eesmärgid annavad ettekujutuse sellest, kuidas komisjon või liikmesriigid saaksid oluliste küsimustega kõige paremini tegeleda.

Nõukogu² ja Euroopa Parlament,³ keda toetasid Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee⁴ ning Regioonide Komitee,⁵ kiitsid strateegia heaks. Vastates nende taotlustele, koostas komisjon koostöös alalise metsakomiteega ja strateegias nimetatud sidusrühmade platvormidega metsi käsitleva mitmeaastase rakenduskava,⁶ milles on kindlaks määratud konkreetsed meetmed, osalejad ja ajakava aastateks 2015–2020.

Läbivaatamine

Strateegias oli kavandatud strateegia läbivaatamine 2018. aastaks, et hinnata edusamme strateegia rakendamisel. Metsi käsitlevas mitmeaastases rakenduskavas, milles olid loetletud komisjoni töö prioriteedid aastani 2017, täpsustati, et see läbivaatamine aitaks seada

¹ COM(2013) 659.

² http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/agricult/142685.pdf.

³ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2015-0109+0+DOC+PDF+V0//ET>.

⁴ ELT C 451, 16.12.2014, lk 127–133.

⁵ ELT C 126, 26.4.2014, lk 3–7.

⁶ SWD(2015) 164.

prioriteedid aastateks 2018–2020. Peale selle kutsus nõukogu komisjoni üles teavitama nõukogu selle läbivaatamise järeldustest ja esitama 2018. aastaks oma soovitusel.

Läbivaatamisel tugineti mitmesugustele tõendiallikatele, sealhulgas poliitika ametliku hindamise tulemustele, ELi aruannetele ja väljaannetele ning ühele konkreetsele uuringule⁷.

Kokkuvõte kaheksas olulises valdkonnas tehtud edusammudest

Strateegia on olnud tänaseni toeks ja suunajaks suure hulga sammude puhul, mille komisjon, liikmesriigid ning avaliku ja erasektori sidusrühmad on astunud. Enamikku metsi käsitlevas mitmeaastases rakenduskavas ette nähtud meetmetest kõigis kaheksas olulises valdkonnas on rakendatud kavandatud viisil: umbes 30 % on täielikult ellu viidud, mõni on osaliselt ellu viidud ja 45 % elluviimine on pooleli. Ligikaudu 10 % meetmetest ei ole veel rakendama hakatud ja mõne üksiku puhul esineb viivitusi.

Edusammud oluliste valdkondade lõikes saab kokku võtta järgmiselt.

Maa- ja linnakogukondade toetamine

ELi metsade kaitsmisel ja säästval majandamisel on peamiseks toetuse allikaks jätkuvalt ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) maaelu arengu poliitika. Programmitöö perioodiks 2014–2020 oli metsandusmeetmeid kavandanud 24 liikmesriiki (neid sisaldas 90 % maaelu arengu programmidest), kohustades tegema kokku 8,2 miljardi euro väärtuses avaliku sektori kulutusi. Neli liikmesriiki kasutas oma metsandusega seotud vajaduste täitmiseks riigiabi⁸.

Metsandusmeetmed aitavad liikmesriikidel toetada metsade mitmeotstarbelisust ja metsa säästvat majandamist ning kombineerida neid muude maaelu arengu meetmetega (nt nõustamisteenused, koolitus, investeeringud, koostöö), et tegeleda konkreetsete piirkondlike vajadustega. Nad toetavad metsade laiendamist metsastamise teel ning agrometsandussüsteemide loomist ja uuendamist⁹. Muud metsa säästvat majandamist toetavad meetmed on tulekahjude ja loodusõnnetuste ennetamine (üle 20 % kavandatud kulutustest), taastustööd pärast kahju tekkimist, investeerimine kliimamuutustega kohanemiseks ja keskkonna- või heaoluteenuste pakkumine ning hüvitise maksmine seoses Natura 2000 või vabatahtlike kohustustega. Lisaks toetatakse maaelu arengu poliitika raames investeeringuid, millega suurendatakse metsa majanduslikku väärtust ja tööstusliku etapi eelset puidu töötlemist.

⁷ „Study on progress in implementing the EU Forest Strategy“ (uuring ELi metsastrateegia rakendamisel tehtud edusammude kohta).

⁸ Nt Saksamaal toetab enamik liidumaid metsandust maaelu arengu poliitika kaudu ja kolm liidumaad riigiabi kaudu.

⁹ Metsastamiseesmärk: > 300 000 ha; agrometsanduse eesmärk: > 80 000 ha.

Metsandusmeetmed on kavandatud suurendama metsa säästva majandamise panust ELi poliitikaeesmärkide saavutamisse, tuues samas kasu metsandussektorile, toetades maaelu arengut ning edendades kaupade ja teenuste pakkumist kooskõlas peamiste keskkonna- ja kliimapoliitika meetmetega. Nende kohaldamisala on piisavalt vastavuses ühiskonna ja sektori peamiste vajadustega¹⁰.

Teatavate meetmete (nt agrometsandus, Natura 2000) kasutuselevõtuga ei ole seni saavutatud oodatud tulemusi. Heade tavade täiendav vahetamine ja edendamine liikmesriikide vahel ja liikmesriikides võib aidata tegeleda võimalike piiravate teguritega, mida sageli seostatakse halduskoormuse või metsaomandi struktuuriga. 2021.–2027. aasta ÜPPd käsitlev ettepanek,¹¹ millega on ette nähtud suurem subsidiaarsus ja paindlikkus, peaks tooma liikmesriikidele uusi võimalusi kavandada lihtsamaid haldusmenetlusi nõudvaid meetmeid, mis toetavad paremini kohalikke vajadusi ja prioriteete. 2014.–2020. aasta riigiabi eeskirjade poolelioleva hindamise tulemusi võetakse arvesse riigiabi suuniste muutmisel.

Üha enam nõuab tähelepanu metsade ja puude koostoime linna- ja linnalähedaste piirkondadega ning selle mõistmine, milline on nende roll neis kogukondades.

Konkurentsivõime ja jätkusuutlikkuse soodustamine ELi metsatööstuses, bioenergia valdkonnas ja keskkonnasäästlikus majanduses laiemalt

ELi metsatööstuses rakendatakse kõikvõimalike materjalide ja toodete tootmisel¹² säästvat ja ressursitõhusat töötlemist. Strateegiale lisatud ELi metsatööstuse tegevuskavas on määratud kindlaks metsandussektori peamised probleemid ja vajalikud meetmed¹³. 2015. aastal toetasid metsatööstuse laiemad väärtusahelad 640 miljardi euro suuruse käibega (lisaväärtus 200 miljardit eurot) rohelistes majanduses¹⁴ 3,6 miljonit töökohta, asendades fossiilkütusepõhiseid materjale. Strateegiaga edendatakse tulevikku suunatud metsandussektoris metsa biomassi säästvat ja ressursitõhusat kasutuselevõttu ja kasutamist, biomajanduse arengut, juurdepääsu riikide siseturule ja rahvusvahelistele turgudele ning teadustegevust ja innovatsiooni.

¹⁰ „Evaluation study of the forestry measures under rural development“ (hindamisuuring, mis käsitleb metsandusmeetmeid maaelu arengu kontekstis).

¹¹ COM(2018) 392 final.

¹² Nt ehitustoodete, sisustustarvete, trükiteodete, pakendite, hügieenitoodete ja toidulisandite tootmisel, ent üha enam ka bioressursipõhiste tekstiilide, kemikaalide, ravimite, plastide, 3D-printimisel kasutatavate segude ja biokütuste tootmisel.

¹³ SWD (2013) 343.

¹⁴ http://ec.europa.eu/environment/basics/green-economy/index_en.htm

Konkurentsivõimet ja säästvust on aidanud toetada valdkondlikud uuringud, sealhulgas puidu kättesaadavust ja üleilmset konkurentsivõimet käsitlev uuring,¹⁵ metsatööstuse alaste ELi õigusaktidega seotud kumulatiivsete kulude hindamine,¹⁶ tarbijatele mööbli kohta pakutava teabe analüüs¹⁷ ja puidu astmelise kasutamise analüüs¹⁸ (mida kasutati ringmajanduse tegevuskava¹⁹ häid tavaid käsitlevate suuniste²⁰ koostamisel). Mõni liikmesriik toetab meetmeid, millega elavdatakse metsapõhiste toodete, nt ehitussektoris kasutatavate toodete siseturu kasvu. Samal ajal on EL koostanud ehitussektori ja metsatööstuse jaoks oskustealase kava²¹.

Rahvusvahelisel tasandil tehti edusamme kahepoolsete kaubanduslepingute sõlmimisel, eeskätt Kanada ja Jaapaniga asjakohastes sektorites ning Ukrainaga metsa säästva majandamise edendamisel²².

Märkimisväärseid edusamme tehti ELi teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmenda raamprogrammi²³ ning programmi „Horisont 2020“²⁴ raames, mida toetati tooraineid käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerlusega²⁵. Metsandussektori tehnoloogiaplattform²⁶ võimaldab tõhustatud innovatsioonialast koostööd. Bioressursipõhised tooteid käsitlev avaliku ja erasektori partnerlus²⁷ aitab turustada kõnealuseid tooteid mitmesugusel kujul, näiteks uutes kiudoptilistes tehnoloogiates, biokomposiitides, bioetanoolis, biodiislis.

Taastuvenergia direktiivi kokkulepitud uuestisõnastamine²⁸ hõlmab uusi säästuskriteeriume bioenergia tootmiseks kasutatava metsa biomassi jaoks. Need kriteeriumid ja käimasolev töö, mille keskmes on metsapõhiste toodete säästlikkus, tugineb tööle, mida alaline metsakomitee on teinud metsa säästva majandamise kriteeriumide ja näitajate vallas²⁹. Kriteeriumide täies

¹⁵ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/10017/attachments/1/translations/en/renditions/pdf>.

¹⁶ https://ec.europa.eu/growth/content/study-assessment-cumulative-cost-impact-specified-eu-legislation-and-policies-eu-forest-0_et.

¹⁷ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/7572/attachments/1/translations?locale=et>.

¹⁸ https://ec.europa.eu/growth/content/study-optimised-cascading-use-wood-0_et.

¹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0614>.

²⁰ Avaldatakse enne 2018. aasta lõppu.

²¹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1415&langId=en>.

²² ELi ja Ukraina põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna raames.

²³ https://ec.europa.eu/research/fp7/index_en.cfm.

²⁴ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>.

²⁵ https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/policy-strategy_et.

²⁶ <http://www.forestplatform.org/#/>.

²⁷ Programmi „Horisont 2020“ alusel tegutsev biotoorainel põhinevate tööstusharude ühissetevõte (<https://www.bbi-europe.eu/>).

²⁸ Vt 2018. aasta juunis saavutatud esialgne kokkulepe: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10308-2018-INIT/en/pdf>

²⁹ https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/forest/publications/pdf/sfcci-report_en.pdf.

ulatuses kasutusele võtmise järel³⁰ hakkavad need toetama metsa säästvat majandamist nii ELis kui ka sellest väljaspool.

EIP-AGRI fookusrühm³¹ uuris ka viise, kuidas parandada ELi metsadest pärit biomassi säästvat kasutuselevõttu. Läbivaadatud ELi biomajanduse strateegia³² peaks aitama rakendada uuenduslikke lahendusi ja veelgi suurendada metsa biomassi rolli, et asendada taastumatud materjalid ja tooted, kaitstes samas keskkonda ja tagades ringluspõhisuse.

Metsad ja muutuv kliima

Strateegiaga edendatakse riiklikes poliitikaraamistikes rakendatavaid metsamajandamistavasid, et vähendada heidet, siduda CO₂ ja suurendada metsade vastupanuvõimet, kasutades ELi rahalisi vahendeid ja parimaid teadmisi.

Kasutusele võetud ELi poliitikavahenditega tagatakse metsade panus kliimamuutuste leevendamisse (LULUCFi määrus³³) ja kliimamuutustega kohanemisse (ELi kohanemisstrateegia³⁴). ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raames toimuv LULUCFi alane aruandlus on kaasa toonud märkimisväärsed edusammud ELi metsade kliimamuutuste leevendamise võimekuse suurendamisel, parandades kliima ja metsade vahelise seose mõistmist ning edendades liikmesriikide poliitiliste tegevuskavade meetmeid. LULUCFi määruses rõhutatakse metsade rolli heite vähendamisel ja CO₂ sidumisel, millega toetatakse metsa säästvat majandamist. Kliimamuutustega kohanemiseks on 25 liikmesriiki kehtestanud riiklikud või valdkondlikud kohanemisstrateegiad ja enamikus neist on metsad väga tähtsal kohal³⁵.

EL on pakkunud märkimisväärselt rahalist ja institutsioonilist tuge metsatulekahjude ja muude õnnetustega toimetulekuks, seahulgas ÜPP, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide, teadusuuringute ja programmi LIFE vahendite kaudu. ELi kodanikukaitse mehhanism toetab metsatulekahjude ennetamist riskihindamise, majandamiskavade, varajase hoiatamise ja häiresüsteemide ning teadlikkuse suurendamise kaudu. Hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskus jälgib Euroopa metsatulekahjude teabesüsteemi (EFFIS) toel tuleohtu ja metsatulekahjude esinemissagedust, et koordineeritult ja kiiresti reageerida. Pärast hiljutisi äärmuslikke sündmusi püütakse ELi kodanikukaitse mehhanismi tugevdamist käsitleva

³⁰ Komisjon koostab tegevussuunised 2021. aasta jaanuariks.

³¹ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/focus-groups/sustainable-mobilisation-forest-biomass>.

³² COM(2018) 673.

³³ Määrus (EL) 2018/841.

³⁴ COM(2013) 216.

³⁵ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/countries-regions/countries>.

ettepanekuga³⁶ tõhustada metsatulekahjudega võitlemisel kasutatavaid ELi koordineeritavaid vahendeid ning panna rohkem rõhku ennetamisele ja valmisolekule, panustades sellega kohanemise ja kodanikukaitse vahelise koostoime suurendamisse.

Lisakogemused ning heade tavade vahetamine leevendamise- ja kohanemismeetmete ning nende koostoime kavandamise, rakendamise ja jälgimise vallas suurendaks metsade pikaajalist jätkusuutlikkust ja tagaks neis CO₂ talletamise.

Metsade kaitsmine ja ökosüsteemi teenuste edendamine

Strateegias eelistatakse ennetavaid lähenemisviise, et tagada metsade ökosüsteemiteenused ja panustamine bioloogilisse mitmekesisusse. Sellega seoses juhitakse strateegias tähelepanu metsamajandamiskavade või samaväärsete vahendite potentsiaalile kaupade ja teenuste tasakaalustatud pakkumise tagamisel. Selles kutsutakse liikmesriike ja komisjoni üles rakendama ELi elupaikade direktiivi ja linnudirektiivi ning ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegiat, töötama välja ökosüsteemiteenuste väärtuse arvestamise viisid ning kasutama metsa looduskapitali kaitsmiseks ELi rahalisi vahendeid.

Edenenud on ökosüsteemide ja nende teenuste kaardistamise, hindamise ja väärtuse arvestamise algatus,³⁷ sealhulgas metsi käsitlev katseprojekt ja looduskapitali arvestussüsteemiga seotud töö³⁸. ELi rahalised vahendid loovad üha enam võimalusi toetada metsa ökosüsteemiteenuste pakkumist. Tõendeid selle kohta, kuidas metsa säästev majandamine toetab selliseid poliitikameetmeid nagu ELi veepoliitika raamdirektiiv, on vähe, kuid selles valdkonnas ELi toetusel tehtud teadusuuringutest, näiteks veega seotud teenuste osutamist käsitlevast projektist,³⁹ võib saada poliitika kujundamiseks ja rakendamiseks rohkem teavet.

Kahjuritõrje jaoks kasutatavaid ELi vahendeid on tugevdatud uue taimetervist käsitleva määrusega⁴⁰ ja invasiivseid võõrliike käsitleva määrusega,⁴¹ millega on parandatud ELi metsade ja taimede kaitset.

Komisjon avaldas väga erinevate sidusrühmade ühiste jõupingutuste tulemusel *juhendi „Natura 2000 ja metsad“*⁴². Edenenud on bioloogilise mitmekesisuse põhimõtte lõimimine metsamajandamiskavadesse. Liikmesriigid ning metsaomanikud ja -majandajad kasutavad

³⁶ „RescEU: uus Euroopa loodusõnnetustele reageerimise süsteem“, mis eeldatavasti võetakse vastu 2018. aastal.

³⁷ http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/ecosystem_assessment/index_en.htm.

³⁸ http://ec.europa.eu/environment/nature/capital_accounting/index_en.htm.

³⁹ http://www.cost.eu/COST_Actions/ca/CA15206.

⁴⁰ Määrus (EL) 2016/2031.

⁴¹ Määrus (EL) nr 1143/2014.

⁴² <https://ec.europa.eu/agriculture/forest/publications>.

oma kohustuste täitmisel maaelu arengu programme ja programmi LIFE rahalisi vahendeid ning mõned on edendanud metsa geneetiliste ressursside kaitsmise ja parandamise algatusi.

Hoolimata seni astunud sammudest on ELi bioloogilise mitmekesisuse poliitika elluviimine endiselt suur katsumus. Metsaelupaikade ja liikide kaitset käsitlevatest aruannetest ei ole seni näha mingit edasiminekut. Tuleb teha täiendavaid jõupingutusi, et suurendada metsamajandamiskavade rolli bioloogilise mitmekesisuse alaste eesmärkide saavutamisel ja toetada ökosüsteemiteenuste pakkumist. Ökosüsteemide ja nende teenuste kaardistamise ja hindamise lõpuleviimisel ning selliste vahendite uurimisel, mis võimaldavad pidada arvestust metsade ökosüsteemiteenuste ja nende eest rahalise tasu maksmise üle, peaksid kujunema selles valdkonnas uued arusaamad.

Millised on meie metsad ja kuidas need muutuvad?

Strateegia eesmärk on tugevdada metsaga seotud ja metsandussektoris esinevate probleemide lahendamiseks teadmistebaasi. Selleks suurendatakse – tihedates seostes muude andme- ja teabesüsteemidega – koostööd ja koordineerimist metsa- ja metsandusandmeid ja -teavet koondava Euroopa metsateabesüsteemi väljatöötamisel ning ühtlustatakse andmeid ELi tasandil.

Euroopa metsateabesüsteemi prototüüp on alles loomisel. Mõned selle süsteemi osaks olevad teabesüsteemid – nt EFFIS (metsatulekahjude jaoks) või FOREMATIS (kultiveerimismaterjali jaoks) – töötavad ja neid ajakohastatakse. Käimas on metsaandmete ühtlustamine, muu hulgas eesmärgiga panustada rahvusvahelistesse protsessidesse, nagu andmete kogumine Euroopa metsade (Forest Europe) protsessi metsa säästva majandamise näitajate jaoks.

Euroopa metsateabesüsteemi loomiseks on endiselt vaja teha palju tööd süsteemi arendamise vallas, koguda ja ühtlustada andmeid ning lõimida olemasolevatest allikatest (nt EFFIS, Climate-ADAPT⁴³) või võimalikest tulevastest allikatest (nt DIABOLO, ökosüsteemide ja nende teenuste kaardistamise ja hindamise algatus) pärit vahendid.

Uus ja innovaatiline metsandus ja lisandväärtusega tooted.

Strateegias on kavandatud kõrgeleululine teadusuuringute ja innovatsiooni tegevuskava, mille eesmärk on edendada programmi „Horisont 2020“, tooraineid käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse, EIP-AGRI,⁴⁴ alalise põllumajandusuuringute komitee,⁴⁵

⁴³ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/>.

⁴⁴ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/about>.

⁴⁵ <https://scar-europe.org/>.

metsanduse juhtimisstruktuuri ja teiste asjakohaste foorumite kaudu sektori jätkusuutlikkust, innovaatiliste toodete ja protsesside väljatöötamist ning koordineerimist ja heade tavade levitamist.

Alates 2007. aastast on metsandussektorit toetatud umbes 500 ELi rahastatud teadusprojektiga^{46, 47}. Programmi „Horisont 2020“ raames eeldatavasti ületatakse see enam kui 500 miljoni euro suurune kogusumma, mis kulutati metsandussektorile seitsmenda raamprogrammi alusel. Neid vahendeid täiendavad ERFist innovatsiooni rahastamiseks antavad vahendid, sest paljud ELi piirkonnad valisid oma aruka spetsialiseerumise strateegiasse metsandusega seotud prioriteedid. EIP-AGRI ja tooraineid käsitlev Euroopa innovatsioonipartnerlus seovad metsanduse asjakohaste uuringutega, mis käsitlevad agrometsandust, metsa biomassi säästvat kasutuselevõttu, kliimamuutuste ja keskkonnaprobleemidega tegelemist ning väärtusahelaid.

Seitsmenda raamprogrammi ERA-NETide Foresterra, Sumforest ja Woodwisdom raames toetati ELi ja riiklikest vahenditest umbes 70 projekti (85 miljonit eurot). ForestValue,⁴⁸ praegu rakendatav programmi „Horisont 2020“ ERA-NET, mille raames toetatakse üleminekut bioressursipõhisele majandusele, hõlmab 17 riiki ning sellega on kaasatud 20 miljoni euro väärtuses liikmesriikide ja ELi vahendeid. Alalise põllumajandusuuringute komitee juures tegutsev metsauuringute ja -innovatsiooni strateegiline tööühm on toetanud koordineerimist, kohaldamisala käsitlevaid uuringuid ja ELi rahastatud teadusuuringute tulemusi ning teiste foorumite teavitamist⁴⁹.

Teadusuuringute tegevuskavade ning teadustegevuse ja Euroopa innovatsioonipartnerluste vaheliste seoste kindlaksmääramisel tuleks kasuks tugevam raamistik projektide tulemuste levitamiseks. Innovatsiooni jõuline rakendamine väärtusahelates aitaks suurendada metsandussektori konkurentsivõimet. Programmi „Horisont 2020“ raames kutsutakse üles esitama projekte, milles kasutatakse ära lõpetatud projektide tulemusi, kuid nende tagajärjed on alles ilmnemata.

⁴⁶ ELi andmebaasid CORDIS ja ERA-NET sisaldavad (2018. aasta oktoobri seisuga) 273 seitsmenda raamprogrammi alusel rahastatud projekti (umbes 514 miljonit eurot) ja 214 programmi „Horisont 2020“ projekti (umbes 388 miljonit eurot).

⁴⁷ https://scar-europe.org/images/FOREST/Documents/SWG_forestry_study-v2.pdf.

⁴⁸ <https://forestvalue.org/>.

⁴⁹ Tööühm edendab riikidevahelisi teadusuuringuid ja riikidevahelist koostööd, mis on seotud kliimamuutustega kohanemise ja kliimamuutuste leevendamisega, sektori konkurentsivõimega ja ökosüsteemiteenuste pakkumisega.

Koostöö metsade sidusa majandamise ja parema mõistmise nimel

Erinevate valdkondlike poliitikaeesmärkide ja lähenemisviiside tasakaalustamiseks on vajalik koordineerimine, koostöö ja teabevahetus. Strateegia eesmärk on tõhustada juhtimist ja teabevahetust, eelkõige alalise metsakomitee, kodanikuühiskonnaga metsanduse ja korgitootmise üle dialoogi pidava rühma ning metsatööstuse ja valdkondlikult seotud küsimuste eksperdirühma kaudu.

Alaline metsakomitee on jätkuvalt peamine foorum, kus arutada ELi metsadega seotud küsimusi ja strateegia rakendamist. Komitee teabetundides ja aruteludes tuginetakse kõikide asjakohaste ELi poliitikaalgatuste käsitlemisel iga-aastastele tööprogrammidele, mille koostamisel on aluseks võetud metsi käsitlev mitmeaastane rakenduskava ja mis on selle rakenduskavaga kooskõlas. Alaline metsakomitee on esitanud arvamusi⁵⁰ ja aruandeid,²³ mis on edastatud asjaomastele poliitikakujundajatele. Alalises metsakomitees jagavad liikmesriigid oma kogemusi, algatusi, teadmisi ja nõu. Aeg-ajalt korraldab alaline metsakomitee kohtumisi sidusrühmadega (kodanikuühiskonnaga metsanduse ja korgitootmise üle dialoogi pidav rühm) ja valdkondlike eksperdirühmadega (nt bioloogilise mitmekesisuse valdkonnas).

Kodanikuühiskonnaga metsanduse ja korgitootmise üle dialoogi pidav rühm tuleb kokku kaks korda aastas ning rühma esindajal on alalises metsakomitees vaatleja staatus. Rühm on koostanud resolutsioone, mis kajastavad sidusrühmade ühist nägemust sellistes küsimustes nagu ELi puidumäärus ja metsanduse roll ÜPPs.

Metsatööstuse ja valdkondlikult seotud küsimuste eksperdirühm⁵¹ on tegutsenud alates 2014. aastast ning on seni keskendunud kaubandusküsimustele, eriti kaubandusele naabruspoliitika riikidega, ELi puidumääruse läbivaatamisele ja biomassi astmelisele kasutamisele.

Plaan luua Euroopa metsabüroode võrgustik ei ole teostunud. Euroopa riiklike metsainventuuride võrgustikus ja mitme ELi toetatava teadusmeetme⁵² raames tehakse siiski tööd metsateabe ühtlustamiseks Euroopas.

Tulemused, mis saadi seoses 2015. aasta Eurobaromeetri uuringuga,⁵³ mille raames vaadeldi metsast tulenevate hüvede tajumist üldsuse seas, osutavad vajadusele teavitada paremini säästvalt majandatavate metsade tähtsusest. ELi metsaalases teabevahetusstrateegias⁵⁴

⁵⁰ https://ec.europa.eu/agriculture/forest/standing-committee/opinions_et.

⁵¹ Eksperdirühm koondab metsatööstuse esindajad, liikmesriigid ja muud valdkondlikud sidusrühmad.

⁵² Sh nt DIABOLO, kaks COST-meedet ja leping Euroopa metsaandmete keskusega.

⁵³ <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/69759>.

⁵⁴ https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/fore/publi/communication-strategy_en.pdf.

rakendatav lähenemisviis tagab kindla aluse mõtisklemiseks selle üle, kuidas need vajadused täita.

Metsad üleilmsel tasandil

Strateegia eesmärk on tugevdada ELi rolli metsa säästva majandamise edendamiseks ja raadamise vähendamiseks tehtavates üleilmsetes jõupingutustes, tagades ELi ja liikmesriikide poliitika ja kohustuste järjepidevuse. Sellega suurendatakse metsade rolli kestlikus arengus ning võideldakse välistegevuse ja arengukoostöö raames rahvusvahelistes foorumites raadamise ja metsade seisundi halvenemise vastu.

EL ja liikmesriigid on vastu võtnud ühiseid seisukohti, et edendada metsa säästvat majandamist üleeuroopalistes (Euroopa metsade protsess) ja rahvusvahelistes metsaga seotud foorumites (nt ÜRO metsandusfoorum, ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon, Rahvusvaheline Troopilise Puidu Organisatsioon) ning muudes rahvusvahelistes protsessides (nt ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioon), sealhulgas kestliku arengu tegevuskava 2030 ja selle kestliku arengu eesmärkide raames, eelkõige ÜRO metsade strateegilise kava 2017–2030⁵⁵ elluviimise kaudu. Euroopa metsade protsessi⁵⁶ raames uurib EL võimalusi sõlmida metsi käsitlev üleeuroopaline õiguslikult siduv leping, millega toodaks metsa säästva majandamise põhimõtte seadusesse, hõlmates esialgu 25 % maailma metsadest.

ELi FLEGT-tegevuskava on asjakohane uuenduslik vastus ebaseadusliku raie probleemile ja selle rakendamine on märkimisväärselt parandanud metsanduse juhtimist⁵⁷ partnerriikides. ELi ja puitu tootvate riikide vaheliste vabatahtlike partnerluslepingute arv kasvab pidevalt⁵⁸. Esimene FLEGT-litsentsimissüsteem võeti kasutusele 2016. aastal (Indoneesia puhul). ELi puidumääruse⁵⁹ läbivaatamisel sai kinnitust määruse potentsiaal võitluses ebaseadusliku raiega ja sellega seotud kaubandusega, ent samuti vajadus edendada määruse ühetaolist ja tõhusat kohaldamist. Määruse rakendamisel aastatel 2015–2017 oli näha märkimisväärsed edusamme. Lisaks heitis sellele keerulisele probleemile valgust uuring, mille raames hinnati ELi tarbimise mõju raadamisele ja metsade seisundi halvenemisele⁶⁰. Komisjon esitab uue algatuse, millega hoogustada ELi raadamisvastast tegevust.

ELi arengupoliitikas toetatakse metsaga seotud üleilmsel tegevust, mida on käsitletud rahvusvahelise koostöö ja arengu strateegilises kavas 2016–2020, ning edendatakse kaasavaid

⁵⁵ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N17/184/62/PDF/N1718462.pdf?OpenElement>.

⁵⁶ Euroopa metsade kaitset käsitlev ministrite konverents (<https://foresteurope.org/>).

⁵⁷ SWD(2016) 275.

⁵⁸ Sõlmitud on kuus ja läbirääkimisel on üheksa vabatahtlikku partnerluslepingut (<http://ec.europa.eu/environment/forests/flegt.htm>).

⁵⁹ COM(2016) 74 final.

⁶⁰ http://ec.europa.eu/environment/forests/studies_EUaction_deforestation_palm_oil.htm.

roheline majanduse alaseid koostöömeetmeid⁶¹. Paljud projektid kajastavad seda, kui suur väärtus on metsa säästva majandamise üleilmsel edendamisel toetusel, mida EL ja liikmesriigid annavad otse või üleilmsete mitme rahastajaga meetmete kaudu. Samuti toetab EL arengumaid REDD+ riiklike kavade kaudu ja algatuste kaudu, millega edendatakse raadamiseta toimivaid tarneahelaid. EL püüab ka lisada metsa säästva majandamise edendamist käsitlevad sätted ning kohustused võidelda ebaseadusliku raie ja sellega seotud kaubanduse vastu oma kahepoolsetesse kaubanduslepingutesse.

Metsade ja metsandussektori jaoks eraldatavad ELi rahalised vahendid

Komisjon on viinud omavahel vastavusse erinevad ELi rahastamisvahendid, et toetada strateegia eesmärke ja prioriteete. Metsandussektori peamine rahastamisallikas on ÜPP (8,2 miljardi euro väärtuses avaliku sektori kulutusi) kooskõlas ja koostöös muude Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega,⁶² programmiga LIFE ja ELi teadusuuringute raamprogrammiga.

Kliimaküsimuste tähtsustamisega ELi fondide rakendamisel antakse märkimisväärseid sihipäraseid stiimuleid metsadega seotud kliimameetmete võtmiseks. Paraku ei kasutata metsade kaitsmise ja ökosüsteemi edendamise rahastamise võimalusi täielikult ära.

ELi koguvahendid, mis on eraldatud teadustegevuse ja innovatsiooni jaoks metsandussektoris, on märkimisväärselt suurenenud (2013.–2017. aastal anti 249 projekti jaoks 615 miljonit eurot), millega on toetatud innovatsiooni ning majanduskasvu ja töökohtade loomist⁶³.

ELi arengukoostöö raames on eraldatud 2014.–2020. aastaks 235 miljonit eurot, et toetada – peamiselt Euroopa Arengufondist – FLEGTi ja REDD+ meetmeid, mida täiendavad riikide ja piirkondade konkreetsed koostööprogrammid, keskendudes juhtimise parandamisele ja metsade kaitse edendamisele.

Kokkuvõtte edusammudest 2020. aasta eesmärkide saavutamisel

2020. aastaks seatud eesmärkide saavutamisel on tehtud märkimisväärsed edusamme. Strateegia on vastuvõtmisest saati tõhusalt vorminud ELi meetmeid oma põhimõtete ja eesmärkide kohaseks, hõlbustades kõikide metsa ja metsandussektoriga seotud ELi poliitikvaldkondade koordineerimist ning edendades järjekindla lähenemisviisi rakendamist

⁶¹ <https://europa.eu/capacity4dev/file/80634/download?token=-ZXMS3Cz>.

⁶² Nt liikmesriigid on eraldanud valdkondliku eesmärgi nr 5 „kliimamuutustega kohanemine, riskiennetamine ja -juhtimine“ jaoks peaaegu 8 miljardit eurot, et käsitleda mitut riski, sealhulgas metsatulekahjusid.

⁶³ Metsandussektori tehnoloogiaplatformi andmete kohaselt.

nii kohalikus kui ka rahvusvahelises poliitikas, tänu millele on EL ja liikmesriigid saanud olla maailma juhtivad metsa säästva majandamise propageerijad.

Strateegia kaheksa olulise valdkonna ja strateegiliste eesmärkidega seotud tegevuses on toimunud märkimisväärne edasimineku. Liikmesriigid on tunnistanud, et strateegia mõjutab nende poliitikat ja tegevust, olles eeskujuks ka piirkondlikul tasandil⁶⁴.

Strateegia on toimiv poliitikavahend, mis võimaldab ELil ja liikmesriikidel käsitleda metsaga seotud arvukaid probleeme ja metsa arvukaid rolle ajal, mil uued poliitikaeesmärgid ja ühiskonna prioriteedid eeldavad üha enam mitme, teinekord vastuolulisena tajutava otstarbe teenimist. Ühiskonna metsaga seotud nõudmiste kasvamine, suurenenud surve ja kliimaatiliste stressorite tõttu võib vaja minna kõigi osalejate täiendavaid jõupingutusi ja täiendavat pühendumist, et tõhustada koordineerimist, koostööd ja ekspertide kaasamist, sealhulgas sektoriülesele ning komisjoni, liikmesriikide ja muude sidusrühmade vahel.

Ülejäänud rakendusperioodil pööratakse nõuetekohaselt tähelepanu uutele poliitilistele arengusuundadele, sealhulgas tagatakse metsade panus kliima- ja energiaraamistikku – eelkõige uue LULUCFi määruse ja taastuenergiaalaste õigusaktide rakendamisel –, seistes samas silmitsi metsade kohanemisega kliimamuutustega, et täita ELi kohustusi, mis tulenevad Pariisi kokkuleppes. Strateegia ja selle eesmärgid sobivad selleks, et rõhutada metsade ja seonduva ELi poliitika tähtsust tegevuskava 2030 elluviimisel ELis ja kogu maailmas, eelkõige ÜRO metsade strateegilise kava 2017–2030 rakendamise kaudu.

Strateegia jätkuv rakendamine ELi eelarve toel aitab ELi metsadel, mis katavad 40 % ELi pindalast, panustada tõhusalt territoriaalsesse tasakaalu, majanduskasvu ja tööhõivesse maa- ja linnapiirkondades ning aitab metsandussektoril jääda konkurentsivõimeliseks ja biomajandusel areneda, kaitstes samas bioloogilist mitmekesisust ja tagades ökosüsteemiteenuste pakkumise. Et kindlustada nende eesmärkide saavutamist, on oluline teavitada ühiskonda hästi majandatud metsade väärtusest ja tähtsusest ning tagada sellega ühiskonna tugev toetus metsa säästvale majandamisele.

⁶⁴ Regioonide Komitee 2018. aasta aruanne „Sustainable forest management in regions“ (metsa säästev majandamine piirkondades).